

การศึกษาศมรรถนะนักศึกษาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*

A STUDY COMPETENCIES OF PRE-SERVICE TEACHERS

AT PHETCHABURI RAJABHAT UNIVERSITY

รณเดช แก้วเสียง

Thanadech Kaewseang

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ประเทศไทย

Faculty of Education, Phetchaburi Rajabhat University, Thailand

E-mail: tanadetkaewseang@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะนักศึกษาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และ 2) เปรียบเทียบสมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำแนกตามสาขาวิชา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็น นักศึกษาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 14 สาขาวิชา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของยามานะ จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิได้จำนวน 191 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู ชั้นปีที่ 4 ตามรูปแบบการผลิตครูฐานสมรรถนะ PTRU Model ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะนักศึกษาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านพลเมืองดี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านทำงานเป็นทีม และค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด คือ ด้านวัดและประเมิน 2) สมรรถนะนักศึกษาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำแนกตามสาขาวิชา พบว่า สมรรถนะนักศึกษาวิชาชีพรูมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: สมรรถนะ, นักศึกษาวิชาชีพรู, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Abstract

The purpose of this research were: 1) to study the competencies of Pre-service Teachers at Phetchaburi Rajabhat University, and 2) to compare these competencies as classified by their majors. The population consisted of 4th-year Pre-service Teachers at Phetchaburi Rajabhat University enrolled in 14 majors during the 2024 academic year. The sample size was determined

* Received 18 September 2025; Revised 12 December 2025; Accepted 16 December 2025

using Yamane's formula, and a total of 191 participants were selected via stratified random sampling. The research instrument was a competency assessment form for 4th-year Pre-service Teachers, developed based on the Rajabhat University's Competency-Based Teacher Production Model (PTRU Model). The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Analysis of Variance (ANOVA). The research findings revealed that: 1) The competencies of Pre-service Teachers at Phetchaburi Rajabhat University were overall at the highest level. When considering specific aspects, the aspect of Good Citizenship yielded the highest mean score, followed by Teamwork, while Measurement and Evaluation received the lowest mean score. 2) When classified by major, it was found that the competencies of Pre-service Teachers differed significantly at the 0.05 level.

Keywords: Competencies, Pre-service Teachers, Phetchaburi Rajabhat University

บทนำ

นโยบายด้านครูของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นั้น ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เน้นให้ผู้สอนมีวุฒิตรงตามวิชาที่สอน ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาตนเอง รวมถึงปรับระบบการประเมินสมรรถนะที่สะท้อนประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558) อีกทั้งแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2574 ซึ่งประกอบด้วยยุทธศาสตร์ที่ 3 ว่าด้วยการพัฒนาศักยภาพของคนทุกช่วงวัยและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ระบุถึงเป้าหมายหนึ่งของยุทธศาสตร์นี้ คือ การพัฒนาระบบการผลิตครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้ได้มาตรฐานระดับสากล โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีฐานข้อมูลความต้องการใช้ครู มีแผนการใช้ครูในระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2560 - 2569) จำแนกตามสาขา ขนาดสถานศึกษาและจังหวัด เพิ่มสัดส่วนการผลิตครูในระบบปิด พัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรการศึกษาให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังระบุถึงแนวทางการพัฒนาคุณภาพครู อาจารย์และบุคลากรการศึกษาว่าควรมีการออกแบบระบบและรูปแบบการผลิตครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการผลิตและพัฒนาต้องการใช้ครูทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เป็นหน่วยงานหลักที่ดำเนินการ และประสานงานในกลุ่มหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต จาก 4 คณะที่เป็นผู้ร่วมผลิตบัณฑิตครู โดยประกอบไปด้วย 14 สาขาวิชา มีหน้าที่ดูแลนักศึกษาหลักสูตรดังกล่าวมากกว่า 300 คน ต่อ 1 ชั้นปี เพื่อส่งเสริมการสร้างครูมืออาชีพตามอัตลักษณ์ “ครูเพชรนวัตกร : เก่งรู้ แกร่งงาน” (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 2568) ซึ่งเป็นไปตามสมรรถนะบัณฑิตราชภัฏ 17 สมรรถนะ (Professional Teacher Rajabhat University Model : PTRU Model) ได้แก่ 1) ปฏิบัติงานครูอย่างมืออาชีพ 2) ภาวะผู้นำและสัมพันธ์ชุมชน 3) บริหารจัดการ

ชั้นเรียน 4) ทำงานเป็นทีม 5) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 6) สื่อสารอย่างมีกลยุทธ์ 7) บุคลิกภาพความเป็นครู และทัศนคติ: การปรับตัว 8) จิตอาสา จิตสาธารณะ 9) ศิลปะการใช้สื่อ 10) อำนวยความสะดวก 11) วัดและประเมิน 12) ประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 13) ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร 14) เป็นพลเมืองดี 15) บูรณาการศาสตร์สู่การสอน 16) นวัตกรรมทางการศึกษา และ 17) จิตวิญญาณความเป็นครู (สภาคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ, 2567) โดยสมรรถนะที่กล่าวมาข้างต้น เป็นสมรรถนะที่นักศึกษาจะถูกประเมินจากการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ หรือการเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางศูนย์พัฒนาวิชาชีพครูได้จัดให้ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 – 4 อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเมื่อพิจารณาเบื้องต้น พบว่า สมรรถนะ 17 ด้านตามกรอบ PTRU Model มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับนโยบายด้านครูของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งนับว่าเป็นสมรรถนะที่มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากการพัฒนาดังกล่าวมุ่งเน้นให้นักศึกษาครูได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญต้องการให้นักศึกษาครูได้รับการพัฒนาให้เป็นบัณฑิตครูคุณภาพสูงและเป็นเลิศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะ 17 ด้าน ตามกรอบ PTRU Model ของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ชั้นปีที่ 4 ทั้ง 14 สาขาวิชา เพื่อให้ได้ทราบถึงการเข้าถึง ความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญของนักศึกษาวิชาชีพครู แนวทางในการผลิตและพัฒนา นักศึกษาวิชาชีพครู รวมทั้งเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาหรือขับเคลื่อนเพื่อการผลิตครูได้ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำแนกตามสาขาวิชา

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยไว้ ดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 จำนวน 14 สาขาวิชา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 362 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Yamane (1973) ค่าความคลาดเคลื่อนที่ 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 191 คน และสุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสาขาวิชาของนักศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินที่พัฒนาโดยสภาคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 1 ชุด มีจำนวน 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบกรอกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกประเมิน ประกอบด้วย ชื่อ - สกุล รหัสนักศึกษา สาขาวิชา และคณะ

ตอนที่ 2 สมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพรู มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ซึ่งมีข้อความเชิงบวก (Positive) เป็นแบบประเมินเกี่ยวกับสมรรถนะ 17 ด้านของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแต่ละสมรรถนะจะถูกกำหนดเป็นพฤติกรรมบ่งชี้ต่าง ๆ

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น เป็นแบบประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู ชั้นปีที่ 4 ตามรูปแบบการผลิตครูฐานสมรรถนะ PTRU Model ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยได้นำให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้ทำการประเมินค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC) ซึ่งจากการประเมินฯ ดังกล่าวมีค่าความสอดคล้องมากกว่า 0.6 ขึ้นไปทุกข้อ จึงสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคม พ.ศ. 2568 โดยดำเนินการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบุรีถึงประธานสาขาวิชา จำนวน 14 สาขาวิชา ดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย พร้อมแนบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 191 ฉบับ และได้รับแบบประเมินฯ กลับมาครบตามเป้าหมาย จำนวน 191 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบตามจำนวนที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการลงรหัส จากนั้นนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาร้อยละ ส่วนตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพรูทั้ง 17 ด้าน วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายหาค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best, J.W., 1970) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง สมรรถนะอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง สมรรถนะอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง สมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง สมรรถนะอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง สมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด

จากนั้นวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) โดยใช้ F-test ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของสาขาวิชาของนักศึกษาวิชาชีพรูกับสมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพรู เพื่อพิจารณาระดับสมรรถนะว่ามีความแตกต่างกันตามสาขาวิชาหรือไม่และทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' method)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสมรรถนะนักศึกษาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงสถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพครู

สมรรถนะ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ปฏิบัติงานครูอย่างมืออาชีพ	4.57	0.65	สมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ภาวะผู้นำและสัมพันธชุมชน	4.52	0.61	สมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด
3. บริหารจัดการชั้นเรียน	4.57	0.66	สมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด
4. ทำงานเป็นทีม	4.63	0.48	สมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด
5. ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.43	0.46	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก
6. สื่อสารอย่างมีกลยุทธ์	4.53	0.65	สมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด
7. บุคลิกภาพความเป็นครูและทัศนคติ : การปรับตัว	4.37	0.45	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก
8. จิตอาสา จิตสาธารณะ	4.34	0.49	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก
9. ศิลปะการใช้สื่อ	4.44	0.54	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก
10. อำนวยความสะดวกเรียนรู้	3.95	0.60	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก
11. วัดและประเมิน	3.63	0.61	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก
12. ประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.53	0.63	สมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด
13. ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร	3.82	0.55	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก
14. เป็นพลเมืองดี	4.77	0.43	สมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด
15. บูรณาการศาสตร์สู่การสอน	3.89	0.54	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก
16. นวัตกรรมทางการศึกษา	4.43	0.58	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก
17. จิตวิญญาณความเป็นครู	4.41	0.50	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก
รวม	4.34	0.41	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีสมรรถนะในระดับมากที่สุด คือ ด้านเป็นพลเมืองดี ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.43) รองลงมา คือ ด้านทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.48) ด้านบริหารจัดการชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.66) ด้านปฏิบัติงานครูอย่างมืออาชีพ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.65) ด้านสื่อสารอย่างมีกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.65) ด้านประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.63) ด้านภาวะผู้นำและสัมพันธชุมชน ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.61) และนักศึกษามีสมรรถนะในระดับมาก คือ ด้านศิลปะการใช้สื่อ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.54) รองลงมา คือ ด้านนวัตกรรมทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.58) ด้านใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.46) ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.50) ด้านบุคลิกภาพความเป็นครูและทัศนคติ: การปรับตัว ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.45) ด้านจิตอาสา จิตสาธารณะ ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.49) ด้านอำนวยความสะดวกเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.60) ด้านบูรณาการศาสตร์สู่การสอน

($\bar{X}$ = 3.89, S.D. = 0.54) ด้านออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X}$ = 3.82, S.D. = 0.55) และด้านวัดและประเมิน ($\bar{X}$ = 3.63, S.D. = 0.61)

2. ผลการศึกษาสมรรถนะนักศึกษาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำแนกตามสาขาวิชา รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงสถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพรู จำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย	4.31	0.46	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก
2. สาขาวิชาพลศึกษา	4.23	0.25	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก
3. สาขาวิชาภาษาไทย	4.62	0.07	สมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด
4. สาขาวิชาภาษาอังกฤษ	4.04	0.58	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก
5. สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา	4.31	0.27	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก
6. สาขาวิชาดนตรีศึกษา	4.35	0.19	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก
7. สาขาวิชาสังคมศึกษา	4.44	0.36	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก
8. สาขาวิชาภาษาจีน	4.52	0.15	สมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด
9. สาขาวิชาศิลปศึกษา	4.58	0.24	สมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด
10. สาขาวิชาคณิตศาสตร์	4.61	0.10	สมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด
11. สาขาวิชาเคมี	4.38	0.39	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก
12. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	4.23	0.29	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก
13. สาขาวิชาชีววิทยา	4.10	0.59	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก
14. สาขาวิชาคอมพิวเตอร์	3.96	0.48	สมรรถนะอยู่ในระดับมาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สาขาวิชาที่นักศึกษาวิชาชีพรูสังกัดอยู่มีสมรรถนะในระดับมากที่สุด คือ สาขาวิชาภาษาไทย ($\bar{X}$ = 4.62, S.D. = 0.07) รองลงมา คือ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.10) สาขาวิชาศิลปศึกษา ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = 0.24) และสาขาวิชาภาษาจีน ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.15) และสาขาวิชาที่นักศึกษาวิชาชีพรูสังกัดอยู่มีสมรรถนะในระดับมาก คือ สาขาวิชาสังคมศึกษา ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.36) รองลงมา คือ สาขาวิชาเคมี ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.39) สาขาวิชาดนตรีศึกษา ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. = 0.19) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ($\bar{X}$ = 4.31, S.D. = 0.46) สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา ($\bar{X}$ = 4.31, S.D. = 0.27) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 4.23, S.D. = 0.29) สาขาวิชาพลศึกษา ($\bar{X}$ = 4.23, S.D. = 0.25) สาขาวิชาชีววิทยา ($\bar{X}$ = 4.10, S.D. = 0.59) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ($\bar{X}$ = 4.04, S.D. = 0.58) และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ ($\bar{X}$ = 3.96, S.D. = 0.48) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวน (Analysis of variance: ANOVA) โดยใช้ F-test ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของสาขาวิชาของนักศึกษาวิชาชีพครูกับสมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพครู รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวน (Analysis of variance: ANOVA) โดยใช้ F-test

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	8.106	13	.624	4.567*	.000
Within Groups	24.167	177	.137		
Total	32.273	190			

จากตารางที่ 3 พบว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวน (ANOVA) โดยใช้ F-test ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของสาขาวิชากับสมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพครูนั้น สาขาวิชากับสมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของสาขาวิชากับสมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพครู รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของสาขาวิชากับสมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพครู

สาขาวิชา	การศึกษาปฐมวัย	พลศึกษา	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	นาฏศิลป์ศึกษา	ดนตรีศึกษา	สังคมศึกษา	ภาษาจีน	ศิลปศึกษา	คณิตศาสตร์	เคมี	วิทยาศาสตร์	ชีววิทยา	คอมพิวเตอร์
การศึกษาปฐมวัย	-													
พลศึกษา	1.00	-												
ภาษาไทย	0.15	0.03*	-											
ภาษาอังกฤษ	0.40	0.92	0.00*	-										
นาฏศิลป์ศึกษา	1.00	1.00	0.72	0.88	-									
ดนตรีศึกษา	1.00	1.00	0.86	0.75	1.00	-								
สังคมศึกษา	1.00	0.88	0.90	0.03*	1.00	1.00	-							
ภาษาจีน	1.00	0.93	1.00	0.24	1.00	1.00	1.00	-						
ศิลปศึกษา	0.83	0.51	1.00	0.02*	0.97	0.99	1.00	1.00	-					
คณิตศาสตร์	0.46	0.17	1.00	0.00*	0.87	0.95	0.98	1.00	1.00	-				
เคมี	1.00	1.00	1.00	0.97	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	-			
วิทยาศาสตร์	1.00	1.00	0.52	1.00	1.00	1.00	0.99	0.99	0.86	0.69	1.00	-		
ชีววิทยา	0.90	1.00	0.00*	1.00	0.99	0.96	0.30	0.55	0.12	0.02*	1.00	1.00	-	
คอมพิวเตอร์	0.70	0.94	0.01*	1.00	0.88	0.79	0.23	0.34	0.09	0.01*	0.94	0.99	1.00	-

* หมายถึง มีสมรรถนะที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาเป็นรายสาขาวิชา พบว่า สมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาแตกต่างกับสาขาวิชาภาษาไทย (sig = 0.03) สาขาวิชาภาษาไทยแตกต่างกับสาขาวิชาภาษาอังกฤษ (sig = 0.00) สาขาวิชาชีววิทยา (sig = 0.00) และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ (sig = 0.01) ระหว่างสาขาวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกับสาขาวิชาสังคมศึกษา (sig = 0.03) สาขาวิชาศิลปศึกษา (sig = 0.02) และสาขาวิชาคณิตศาสตร์ (sig = 0.00) สาขาวิชาคณิตศาสตร์แตกต่างกับสาขาวิชาชีววิทยา (sig = 0.02) และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ (sig = 0.01) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาสมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี พบว่า สมรรถนะของนักศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านเป็นพลเมืองดี ด้านทำงานเป็นทีม ด้านบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านปฏิบัติงานครูอย่างมืออาชีพ ด้านสื่อสารอย่างมีกลยุทธ์ ด้านประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภาวะผู้นำและสัมพันธชุมชน สมรรถนะที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านศิลปะการใช้สื่อ ด้านนวัตกรรมทางการศึกษา ด้านใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ด้านบุคลิกภาพความเป็นครูและทัศนคติ: การปรับตัว ด้านจิตอาสา จิตสาธารณะ ด้านอำนวยการเรียนรู้ ด้านบูรณาการศาสตร์สู่การสอน ด้านออกแบบและพัฒนาหลักสูตร และด้านวัดและประเมิน เมื่อแบ่งระดับของสมรรถนะตามสาขาวิชาของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า สาขาวิชาที่มีสมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ สาขาวิชาภาษาไทยสาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศึกษา และสาขาวิชาภาษาจีน สำหรับสาขาวิชาที่มีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สาขาวิชาสังคมศึกษา สาขาวิชาเคมี สาขาวิชาดนตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาวิชาพลศึกษา สาขาวิชาชีววิทยา สาขาวิชาภาษาอังกฤษ และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักศึกษายังขาดความเชี่ยวชาญในด้านดังกล่าว อาจเนื่องมาจากนักศึกษาขาดประสบการณ์ตรงในการพัฒนาหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานหลักสูตร เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของอริยา คูหา และคณะ (2561) ซึ่งระบุว่า สมรรถนะวิชาชีพครูในประเทศไทยโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีปัจจัยสำคัญมาจากการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การสร้างแรงจูงใจ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการมีจริยธรรมวิชาชีพที่ชัดเจน ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีการกำหนดกรอบแนวคิดของการจัดทำหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) มากกว่าหลักสูตรอิงเนื้อหา โดยมุ่งเน้นให้นักศึกษามีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน และการบูรณาการความรู้เพื่อสร้างครูที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาวิชาชีพครูในระดับสากลที่เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2557) ที่กล่าวว่า การออกแบบหลักสูตรเป็นการฝึกทักษะที่สำคัญซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพโดยการพัฒนหลักสูตรที่ดีจะช่วยให้การเรียนการสอนมีความหลากหลายและสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียนได้ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรียังให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูในด้านบุคลิกภาพและจิตวิญญาณความเป็นครู ตั้งแต่ปีแรกของการศึกษา โดยการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ผ่านรายวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมบ่มเพาะนักศึกษาวิชาชีพครูและกิจกรรมคุณลักษณะ 4 ทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเป็นครูที่มีคุณภาพ

2. สมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อจำแนกตามสาขาวิชา ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าสาขาวิชาที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษา ซึ่งอาจเกิดจากความแตกต่างด้านโครงสร้างหลักสูตร ลักษณะวิชาชีพ และแนวทางการเรียนการสอนที่เฉพาะของแต่ละสาขา เช่น สาขาวิชาภาษาไทยซึ่งเน้นทักษะการใช้ภาษา การสื่อสาร และการคิดเชิงวิเคราะห์ อาจทำให้นักศึกษามีสมรรถนะในด้านการ

สื่อสารและการวิเคราะห์สูงกว่าในสาขาที่มุ่งเน้นทักษะการปฏิบัติอย่างสาขาวิชาพลศึกษา ในขณะที่สาขาวิชาคณิตศาสตร์และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์อาจเน้นการคิดเชิงตรรกะและการแก้ปัญหา จึงทำให้สมรรถนะในด้านนี้แตกต่างจากสาขาวิชาชีววิทยาหรือสาขาอื่น ๆ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของพรทิพย์ อินทร์แก้ว (2562) ซึ่งพบว่า สมรรถนะของนักศึกษาครูแตกต่างกันตามสาขาวิชาอย่างมีนัยสำคัญ และอธิบายว่าแนวทางการจัดการเรียนการสอนของแต่ละสาขามีผลต่อการพัฒนาทักษะที่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับสมศักดิ์ ชูชาติ (2564) ที่ชี้ว่าความแตกต่างด้านเนื้อหาวิชาและการจัดประสบการณ์ในรายวิชา มีผลต่อระดับสมรรถนะของผู้เรียน นอกจากนี้ งานวิจัยของบังอร โกศลปริญญานันท์ และพรรณี ศรีวานิชย์พุมิ (บังอร โกศลปริญญานันท์ และพรรณี ศรีวานิชย์พุมิ, 2558) กล่าวว่า สมรรถนะของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูแตกต่างกันตามปัจจัยพื้นฐาน เช่น ประสบการณ์การทำงานและสาขาวิชา ซึ่งชี้ว่าลักษณะเฉพาะของเนื้อหาและการจัดการเรียนรู้ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะอย่างชัดเจน ผลลัพธ์จากการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับงานของ Abosalem (2016) ที่ระบุว่าความแตกต่างในลักษณะวิชาการและวิธีการสอนของแต่ละสาขามีผลต่อทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสมรรถนะวิชาชีพครูอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การค้นพบดังกล่าวตอกย้ำความสำคัญของการออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของสาขาวิชา เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการพัฒนานักศึกษาครูและสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู

องค์ความรู้ใหม่

1. สมรรถนะด้านพลเมืองดีและด้านทำงานเป็นทีม นับว่าเป็นจุดแข็งสำคัญของนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาคู่มือที่เน้นเพียงทักษะวิชาการ แต่เน้นในเรื่องของคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม
2. การมีสมรรถนะด้านพลเมืองดีและด้านจิตอาสาสูงนั้น สะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็งของอัตลักษณ์ครูเพชรนวัตกร: เก่งรู้ เก่งงาน ซึ่งไม่ได้เน้นเพียงแต่เป็นครูผู้สอน แต่ยังเป็นพลเมืองที่ดีและมีคุณภาพ
3. จากการเปรียบเทียบสมรรถนะนักศึกษาวิชาชีพครูระหว่างสาขาวิชาทำให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษามีสมรรถนะอาจไม่ได้ใช้แนวทางเดียวกันทั้งหมด ทั้งนี้ อาจต้องขึ้นอยู่กับกรอบการออกแบบตามลักษณะเฉพาะของสาขาวิชา

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย 1. สมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะที่นักศึกษาวิชาชีพครูอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านเป็นพลเมืองดี ด้านทำงานเป็นทีม ด้านบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านปฏิบัติงานครูอย่างมืออาชีพ ด้านสื่อสารอย่างมีกลยุทธ์ ด้านประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภาวะผู้นำและสัมพันธชุมชน เมื่อแบ่งระดับของสมรรถนะตามสาขาวิชาของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า สาขาวิชาที่มีสมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ สาขาวิชาภาษาไทยสาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศึกษา และสาขาวิชาภาษาจีน 2. สาขาวิชาที่ต่างกันสมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพครู

แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายสาขาวิชา พบว่า สมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพครูระหว่างสาขาวิชาพลศึกษา แตกต่างกับสาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาภาษาไทย แตกต่างกับสาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาชีววิทยา และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกับสาขาวิชาสังคมศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษาและสาขาวิชาคณิตศาสตร์ และสาขาวิชาคณิตศาสตร์แตกต่างกับสาขาวิชาชีววิทยา และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ ได้แก่ 1. ควรพัฒนาสมรรถนะที่อยู่ในระดับมาก โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการฝึกอบรมเสริมในด้านอำนวยการเรียนรู้ การบูรณาการศาสตร์สู่การสอน การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร และการวัดและประเมินผล เพื่อยกระดับสมรรถนะให้เทียบเท่ากับด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด และ 2. ปรับปรุงหลักสูตรให้ตอบสนองสมรรถนะสำคัญ โดยเพิ่มเนื้อหาหรือรายวิชาที่ช่วยพัฒนาการคิดเชิงบูรณาการ การประเมินผลเชิงสร้างสรรค์ และการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการสอน เพื่อให้สมรรถนะเหล่านี้ได้รับการฝึกฝนอย่างเป็นระบบ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1. ควรใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะ 2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความแตกต่างของสมรรถนะระหว่างสาขา เช่น รูปแบบการเรียนการสอน รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือคุณลักษณะเฉพาะของสาขาวิชา และ 3. ควรติดตามการพัฒนาสมรรถนะในระยะยาว โดยทำการวิจัยเชิงติดตามเพื่อดูพัฒนาการของสมรรถนะตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงสำเร็จการศึกษา

บรรณานุกรม

- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. (2568). ศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู. เรียกใช้เมื่อ 15 พฤษภาคม 2568 จาก <https://tpdc.pbru.ac.th/>
- บังอร โกศลปริญญนันท์ และพรณี ศรีวานิชย์พุด. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะครูผู้สอนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- พรทิพย์ อินทร์แก้ว. (2562). สมรรถนะของนักศึกษาครูตามสาขาวิชาและปัจจัยพื้นฐาน. วารสารวิชาการครุศาสตร์, 10(2), 45–59.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2557). เติบโตเต็มศักยภาพสู่ศตวรรษที่ 21 ของการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สภาคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ. (2567). เครื่องมือประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู ตามรูปแบบการผลิตฐานสมรรถนะ PTRU Model. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สมศักดิ์ ชูชาติ. (2564). ความแตกต่างด้านเนื้อหาและการจัดประสบการณ์ที่มีผลต่อสมรรถนะของนักศึกษาครู. วารสารการวิจัยและพัฒนา, 14(1), 77–90.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). นโยบายด้านครูของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อริยา คูหา และคณะ. (2561). สมรรถนะวิชาชีพครูในประเทศไทย. วารสารวิจัยทางการศึกษา, 12(2), 45-60.
- Abosalem, Y. (2016). Assessment techniques and students' higher-order thinking skills. International Journal of Secondary Education, 4(1), 1-11.
- Best, J.W. (1970). Research In Education. (2 nd ed). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Yamane, T. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. (3rd ed). New York: Harper and Row Publications.